

Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
 Facultatea de Istorie și Filosofie
 Școala Doctorală de Filosofie

Conferința doctoranzilor

Componente critice și constructive ale cercetărilor filosofice doctorale

Conferință organizată în colaborare cu:
 Departamentele de filosofie,
 Centrul de Filosofie Antică și Medievală,
 Centrul de Filosofie Aplicată.

vineri, 8 mai 2015, ora 12–17

Rezumate

Maria Alexandra Baneu (anul II): *„Ab auro’ și „Abyssus’ – prologul de inspirație scotistă al lucrării Aureum sacrae theologiae rosarium*

Pelbartus de Themeswar este un călugăr franciscan din secolul al XV-lea, cunoscut în special pentru colecțiile sale de predici, reunite sub titlul *Pomerium*, și gândite pentru a le servi predicatorilor în trei ocazii: pentru predicile de duminică (*De tempore*), pentru praznicele sfinților (*De sanctis*) și pentru postul paștelui (*Pomerium quadragesimale*). Pe lângă acestea, Pelbartus a mai scris o lucrare dedicată fecioarei Maria (*Stellarium coronae gloriosissimae virginis*), un comentariu al psalmilor, destinat predării (*Expositio psalorum*) și, nu în ultimul rând, un text în patru volume, intitulat *Aureum sacrae theologiae rosarium*, în care acesta reunește toate temele importante ale teologiei grupându-le în ordine alfabetică.

Astfel, lucrarea *Aureum sacrae theologiae rosarium* a fost gândită ca o enciclopedie teologică.

În cadrul intervenției voi discuta, mai întâi, o primă sursă implicită, arătând cum comentariul sentențiar al lui Guillaume de Vaurouillon stă la baza seriei de *exempla* de bărbați studioși enumerați în prologul „Ab auro”. Apoi, voi prezenta trei surse explicite, două aparținând primei chestiuni a prologului („An doctrina sacrae theologiae sit necessaria ad salutem”) și una aparținând celei de-a treia chestiuni („An theologia sit scientia omnium aliarum scientiarum nobilissima”). În toate cele trei situații Pelbartus își alege soluțiile menționându-i pe Duns Scotus, Petrus de Aquila și Guillaume de Vaurouillon. Astfel, întrucât reprezintă situații în care se soluționează o problemă, aceste exemple, deși nu numeroase, arată că prologul este puternic inspirat din comentariile sentențiare ale celor trei magiștri.

Mircea Diaconu (anul II): *„Omul se naște bun sau rău? – răspunsul dat de filozofia kantiană*

Sensul expunerii implică prezentarea modului cum Immanuel Kant încearcă să răspundă, în filozofia sa practică, uneia dintre întrebările fundamentale ale moralei – dacă omul se naște bun sau rău de la natură. În acest context, voi prezenta structurile centrale ale filozofiei practice kantiene, procesul manifestării și evoluției moralității în viața și conștiința omului, dar și relația moralei cu religia.

Elisabeta Diana Korpos (anul II): *Nietzsche, holistic*

Scopul acestui articol este de a încerca să vedem dacă în ciuda figurii sale proteice, chiar contradictorii, și a nenumăratelor domenii și teme abordate, Nietzsche are totuși o linie generală a gândirii sale îndrăznețe, nefiind vorba de un sistem propriu-zis, ci cel mult de un *sistem în aforisme*, și acesta cu capul în jos. Ordinea argumentelor în favoarea tezei va fi următoarea: mai întâi vom identifica cei doi poli ai globului filosofic al gândirii lui Nietzsche, apoi vom încerca să evidențiem modalitatea prin care marile sale concepte cu privire la subiecte diferite: nihilism, moartea lui Dumnezeu, transmutație, voință de putere, adevăr dionisiac, Supraom, Eterna Reîntoarcere decurg unele din altele, dospind într-un singur aluat, toate pentru a propune un nou tip de umanism. Apoi vom arăta că atitudinile lui de afinitate și aversiune sunt explicabile tot prin prisma viziunii

gândirii sale de ansamblu. În final vom trage concluzia dacă există sau nu un fir conductor al gândirii sale puzzle.

Alin Seserman (anul III): *Viziunea lui Constantin Rădulescu-Motru asupra statului țărănesc*

În perioada interbelică, partidele mari, liberal și țărănesc și-au căutat formulele de guvernare, opțiunile fiind un stat capitalist-burghez sau un stat construit pe specificul național, ca expresie a structurilor sociale existente, izvorâte din valorile tradiționale.

În aprilie 1934, *Revista de filosofie* public studiul *Ideologia statului roman*, fiind poate cea mai importantă contribuție la elaborarea principiilor care au stat la baza statului țărănesc. Încă de la început, fără a avea vreo legătură cu țărănismul, fiind un conservator și-a clădit filosofia pe ideea că statul liberal este nepotrivit, fiind o creație artificială, lucru care rezultă din toate lucrările sale de filosofie a culturii române. Apropierea de doctrina țărănistă a venit natural, filosoful și-a expus în linia personal ideile, fie că a definit țărănismul sau statul țărănesc.

Lazăr Marcel Cozmuța (anul III): *Publicistica lui Arșavir. Ceilalți despre Arșavir Acterian*

Arșavir Acterian debutează în revista „Vlăstarul” a Liceului „Spiru Haret” în anul 1928. Tot în 1928 împreună cu Barbu Brezianu și Constantin Noica, Arșavir Acterian colaborează la „Ultima oră”.

Pagina a doua a ziarului a fost dedicată culturii. Cel care coordona pagina culturală a fost Petru Comarnescu. Dar a dat credit acestor tineri. Oferindu-le libertate de acțiune în paginile ziarului. Într-unul din numere, acești tineri au recenzat cartea lui Mateiu Caragiale „Craii de Curte Veche”.

Într-un alt număr al ziarului, Alexandru Davila este intervievat și readus în prim-planul vieții culturale. Tot în acel an, i se acordă Premiul Național. Asta și datorită acestor tineri. După terminarea facultății devine Secretar al profesorului de Drept, Anibal Teodorescu. O perioadă scurtă. Revine la vechea pasiune, gazetăria. Arșavir Acterian va scrie la anumite reviste legionare. Dar fără să facă fățiș propagandă Mișcării Legionare. A fost un adept al lui Gandhi.

Cei care s-au ocupat de Arșavir Acterian, au fost puțini. Amintim: Bedros Horasangian, Marta Petreu sau Florian Faifer, evidențiind perseverența și personalitatea complexă a unui marginal din Generația '27.

Oleg Ghilaș (anul II): *Nihilismul – între Dostoievski și postmodernism*

Ideile își au parcursul lor specific, un traseu propriu al intensității și al inter-acțiunii. Din cauza ideilor au fost create opoziții, au existat dezacorduri, conflictele au fost suportate însă de oameni, deseori pentru idei ori fiind provocate de acestea. În acest context ideatic, nihilismul se dezvoltă treptat, în calitate de doctrină secundară, în mod colateral, drept fenomen periferic al sistemelor filosofice; din secolul al XIX-lea proiectat în viitor, ideea nihilismului își dispută centralitatea, acaparând umanitatea eliberată de zei. Lipsa idealului, negația și indiferența sânt câteva dintre atributele nihilismului, care a acționat la nivel teoretic, prin filosofie până la postmodernism și în istorie a militat prin radicalism. Prezentarea de față surprinde poziția și rolul lui Dostoievski în decriptarea acestui curent, cauzele, manifestarea și urmările nihilismului, precum și reflectarea sa în opera literară dostoievskiană.

Cristian Mihai Nichitean (anul III): *Problematika alienării la Georg Lukács*

Conceptul de *alienare* descrie o situație istorică în care, în tranziția de la lucrul (*work*) artizanului la munca (*labour*) abstractă omul este deposedat atât de conținutul obiectiv al activității sale pe care, ca urmare a diviziunii și socializării muncii, nu îl mai stăpânește și nici înțelege, cât și de dimensiunea sa subiectivă, de atributele sale umane ce sunt degradate, transformate în abilități rutiniere repetate indefinit în cadrul procesului și devenite astfel surse de eroare. Vom urmări traiectoria sa în diferitele etape ale filosofiei lui Georg Lukács.

Anton Crișan (anul II): *Derrida ca interpret al lui Hegel – o abordare istorico-critică*

Lucrarea de față își propune o investigație dintr-o dublă perspectivă, deopotrivă istorică și critică, a interpretării pe care Jacques Derrida o dedică filosofiei lui Hegel în studiul său intitulat *Glas*, publicat în anul 1974. Într-o primă instanță voi încerca o încadrare a preocupărilor lui Derrida în ceea ce privește gândirea hegeliană într-un context istoric mai larg și anume acela al receptării lui Hegel în spațiul filosofic francez din perioada interbelică respectiv perioada de după al Doilea Război Mondial. Voi avea aici în vedere aspecte ce țin de istoria intelectuală cum ar fi: pătrunderea hegelianismului în Franța, analiza principalelor canale prin intermediul cărora filosofia lui Hegel a fost preluată și difuzată în arealul filosofic francez (interpretările unor J. Wahl, J. Hyppolite, A. Kojève, interpretări suprarealiste, etc.) sau analiza rolului jucat de gândirea lui Martin

Heidegger în conturarea opticii prin care Hegel a fost receptat în mediul filosofic francez. În al doilea rând îmi propun o analiză critică a studiului *Glas*. Prin aceasta înțeleg: o raportare a argumentelor din acest text față de alte surse în care Derrida se referă în mod implicit sau explicit la Hegel, desprinderea acelor aspecte constante ale profilului lui Hegel în textele derrideene, respectiv o confruntare a principalelor critici pe care Derrida le aduce lui Hegel cu textele hegeliene care furnizează materialul acestor critici.

Raluca Marinela Silaghi (anul II): *Rolul alterității și al mediului digital în modelarea identității individuale*

În societățile trecute, identitatea personală a unui individ, era definită prin raportare la poziția socială pe care acesta o ocupa în societate. Începând cu societatea modernă, identitatea proprie (cine suntem și de unde venim, prin ce ne diferențiem de ceilalți) se formează printr-un dialog parțial deschis, parțial interior cu ceilalți semeni și presupune deschidere spre ceilalți, deschidere spre exterior. Identitatea nu este un construct exclusiv al nostru și nu poate fi generată doar de către noi, aceasta având nevoie de recunoaștere socială pentru a se împlini. Influențele care contribuie semnificativ în modelarea identității proprii, sunt cele care apar în urma interacțiunii directe cu persoanele importante, care devin parte a identității personale.

Nevoia recunoașterii sociale obținută în urma interacțiunii cu ceilalți semeni este păstrată și în societatea informațională postmodernă, în care mediul digital devine o fereastră deschisă către lume și către noi înșine, care modelează ce vedem și cum vedem, schimbă ceea ce și cine suntem ca indivizi în cadrul societății. În mediul netocratic, identitatea individului este construită prin raportarea la grupul/rețeaua digitală de care individul aparține (și cu care se identifică) și în urma schimbului dialogal cu ceilalți. Modul în care individul comunică și transmite informații relevante, capacitatea acestuia de a dobândi și gestiona informațiile, adaptarea și flexibilitatea în gândire reprezintă principalele modalități de captare a atenției interlocutorului și de obținere a unui feedback pozitiv.

Era informaționismului oferă individului posibilitatea de a deține mai multe identități (individul ca divind), de a le schimba după bunul său plac, cu scopul de a atrage atenția interlocutorilor săi și de a obține mult dorita recunoaștere socială.

Ciurchea Barbu Maria (anul I): *Toleranța între viciu și virtute*

Conceptul de toleranță pare să ocupe un loc foarte important în cultura occidentală. De fapt, în multiculturalitatea spațiului vestic, în acest spațiu postmodern de reunire și celebrare a diferențelor, toleranța apare ca un principiu indispensabil existenței culturii, fără de care, așa cum observă P. L. Berger, cultura însăși s-ar dărâma din interior. Pe buna dreptate, Zizek afirmă că toleranța a devenit o condiție necesară coexistenței pașnice în termenii liberalismului apărut în Europa.

Pe de altă parte, în ciuda statului toleranței de virtute supremă a culturii postmoderne, există și voci care atrag atenția că supralicitarea acesteia ea ar putea duce la un viciu. În aceeași manieră, Zizek argumentează că „idea liberală a toleranței este tot mai mult un fel de intoleranță”. Ea înseamnă de fapt „lasă-mă în pace; nu mă săcăi; sunt intolerant față de apropierea ta prea mare”. Pornind de la această premiză, lucrarea de față caută să analizeze diferite perspective asupra toleranței religioase și să evalueze care sunt dificultățile pe care le ridică acestea. Așa cum observa Lévinas, principala problemă a toleranței religioase este de a salva religia din „soarta dramatică” de care are parte atunci când este confruntată cu alții, aceea de a fi „sfășiată între bunătate și adevăr”.

În acest sens, cercetarea de față caută să analizeze evoluția celor mai importante argumente aduse în favoarea toleranței religioase punând în lumină înțelegerea pe care o ascund asupra conceptului discutat. După ce vom fi arătat schimbările survenite în înțelegerea conceptului de toleranță, care așa cum evidențiază D. A. Carson presupun schimbarea definiției toleranței de la „acceptarea existenței diferitor puncte de vedere” la „acceptarea diferitor puncte de vedere”, vom putea continua cu analiza critica a acestei ultime perspective. Pentru aceasta, vom pune în discuție consecințele acestei abordări pluraliste asupra toleranței religioase pentru a determina dacă nu cumva și această linie de gândire este menită unui eșec, la fel ca cele pe care le-a înlocuit.

Ada-Maria Țirlea (anul II): *Cercetarea în cadrul structurilor discursive – Analiza critică a discursului*

Ipostazele discursive marchează una dintre cele mai importante instrumente ale comunicării politice. Acestea stabilesc relațiile sociale și strategiile de putere care se stabilesc între actorii politici și electorat. Pentru a explica cum funcționează cercetarea în cadrul structurilor discursive, am ales ca principală metodă de analiză, analiza critică a discursului. Analiza critică încorporează elemente ce țin de structurile nonverbale, de cele liberale, de structurile ideologice, de cele conotative și elemente ale religiosului în discurs. Lucrarea vrea să scoată în evidență importanța cercetării în domeniu, prin comparație cu alte lucrări care folosesc aceleași

elemente. Este important de menționat faptul că analiza critică a discursului oferă o structură logică oricărui demers de cercetare și marchează principalele aspecte de urmărit în cadrul unui discurs politic, marcând astfel o poziționare bine argumentată în cadrul cercetărilor sociale.

Horia Jurcă (anul III): *Considerații asupra tematizării filosofice a conceptului de graniță*

Într-o eră a interdisciplinarității ridicate la rang de virtute – chiar dacă noile virtuți sunt mai mereu mofturi ale unei mode rămase totuși indecent de schimbătoare – și a unei deschideri fără echivoc a oricărui domeniu de discurs înspre orice domeniu de cunoaștere, filosofia oferă mai degrabă alternativa unui exercițiu de imaginație. Ea își asumă în mod conștient alinierea și se descoperă scrutând orizonturi dintre cele mai îndepărtate, printr-o lentilă hermeneutică parcă tot mai precisă.

Scutită de presiunea justificărilor, filosofia își motivează totuși această poziție privilegiată în raport cu alte discipline, prin deplasarea temeiului său din intervalul pretențios al cunoașterii în zona neexclusivă a comunicării. Astăzi – spune ea – „comunicarea construiește realitatea” și astfel, noțiunea de necoplanar își pierde sensul, eliberând calea înspre subiecte și corelații infinite.

În studiul nostru ne-am propus să ne oprim asupra manierei filosofice de abordare a unor concepte cu origine ambiguă din punctul de vedere al apartenenței lor la un câmp disciplinar autonom. Determinarea valențelor acestor itemi am căutat să o realizăm de această dată în interstițiul dintre filosofie și teologie, provocați fiind de dinamica acestei relații aparte, deschizătoare de drumuri în interdisciplinaritate însă poate tocmai de aceea generatoare de mari tensiuni, cu precădere în spațiul academic.

Andra Mavropol (anul): *Fotografia ca necesitate în estetica vieții cotidiene*

Departate de contextul inițial în care categoriile estetice se aplicau doar artei înalte, estetica vieții cotidiene poate fi corelată cu impulsul contemporan de a fotografia. Deoarece trăim într-o eră a vitezei și a timpului limitat, starea de creativitate are o durată mult mai scurtă spre deosebire de timpul în care oamenii înregistrau un fenomen semnificativ estetic cu ajutorul meșteșugului picturii sau al sculpturii, neaccesibile tuturor. În scopul de a-și manifesta dorința pentru prezervarea frumosului, „artistul cotidian” este cel mai adesea fotograf, deoarece materializarea experienței estetice durează mult mai puțin dacă este realizată prin intermediul fotografiei. Putem observa astfel că orice gadget este dotat cu o cameră de fotografiat, tocmai pentru a înregistra o posibilă experiență estetică.

Estetica vieții cotidiene este în mod necesar legată de o experiență interioară a lumii în care trăim, miza textului fiind de a evidenția importanța practicii fotografice în acest context. Din această cauză, accentul cade pe această experiență, nu pe reprezentarea ei. Cu toate că valoarea experienței este intrinsecă, există atât necesitatea de a păstra stările semnificative într-un ambalaj estetic, cât și împărtășirea lor cu restul lumii. Modul în care participăm la estetica de zi-cu-zi ne face, într-o anumită măsură, potențiali artiști. Acest lucru are loc nu doar din cauză că avem o dorință constantă de a *înregistra* și a *repetă* experiențe semnifiante, dar și din cauză că tindem să împărtășim aceste experiențe cu ceilalți.

Edith Alexandra Lazar (anul III): *Moda și regimul estetic. O perspectivă filosofică asupra modei ca formă de artă*

Lucrarea de față discută moda în cadrul dinamic pe care îl descrie noțiunea de *regim estetic al artelor* așa cum este ea formulată de către filosoful francez Jacques Rancière, și insistă pe imixtiunile dintre modă și practici artistice. Regimul estetic constituie o structură descriptivă de gândire și identificare a artei ce surpasează distincția ierarhică dintre arte (vechea dezbateră *high/low*) sau cea dintre arealuri diferite ale practicilor, contribuind la estomparea barierelor dintre discipline. Urmând linia teoretică propusă de către Rancière, premisa de la care am pornit a fost aceea că moda, asemenea artei și politicii, are abilitatea de a crea „ficțiuni” corelate vieții sociale, respectiv rearanjări constante de imagini și semne, între vizibil și comprehensibil, cursuri de acțiuni și posibilitățile pe care le deschid. În modă, regimul estetic este relaționat proceselor creative și strategiilor care influențează, alterează sau transformă percepțiile noastre normative cotidiene. Din acest punct de vedere, moda este inseparabilă de paradoxurile individualizării și problematicile genului, și trebuie analizată împreună cu efemerul și cotidianul ca fenomen estetic tranzitoriu.

Conceptul de modă este adresat aici dintr-o perspectivă ce aparține artei și mai puțin industriilor creative, pornind drept gândire critică asupra joncțiunii dintre design, artă și politic pentru a scoate în evidență schimbările dintre politic și estetic desfășurate în modă și felurile în care arta și viața sunt aduse împreună. Regimul estetic al lui Rancière este relevant cu precădere în contextul globalizării și capitalismului pentru că include considerații geografice, culturale și biopolitice. Acestea reflectă la rândul lor spectrul larg al procesului

de globalizare capitalistă, felul în care moda și diferitele forme de practici artistice sunt plasate la convergența dintre logicile economice și cele artistice.

Radu Nebert (anul III): *Sublim și melancolie. Cercetare asupra relației melancoliei cu trăirea estetică a sublimului*

Căutarea sublimului ca parcurs spiritual, melancolia ca act estetic ratat și încercarea de menținere a interiorității într-o unitate absolută, în trei momente care pregătesc trecerea la modernitate: Dante Alighieri, Robert Burton și Jakob Böhme.

Octavian Cristian Bodea: *Statutul (ne)ontologic al fenomenelor în fenomenologia non-simbolică. De la libertatea fenomenologică la inconștientul fenomenologic*

Posibilitatea negației în limbaj ridică, din perspectiva fenomenologiei non-simbolice inițiată de Marc Richir, întrebarea privind o altă posibilitate, aceea de a extinde negativitatea în câmpul fenomenologic. Răspunsul vine destul de frust, sub forma unei concluzii: în fenomenologic nu există negativitate. Consecințele ei fiind numeroase, vom reține doar două pentru a servi scopului nostru. Mai întâi, dacă în fenomenologic nu există negativitate, atunci fenomenul nu ascunde nimic cu adevărat, sau, dacă ascunde ceva, acel ceva este nimicul. Oricum am lua lucrurile, ne lovim de aceeași limită a limbajului însuși, cel care, prin schematismul său, creează simulacrul ontologic al lucrului în sine. În al doilea rând, lipsa negativității din fenomenologic face imposibilă „transparența apofantică” a gândirii dincolo de nivelul unei autoreferențialități a limbajului, dificultate cu care cel mai adesea se confruntă artistul. Trăvialul său creator, nu este, în aceste condiții, decât încercarea continuă de a scăpa unei logici a limbajului, în favoarea unei alte „logii”, a ființei. Actul său este o onto-logie pe care nu o poate spune, ci doar înfăptui.

Flaviu-Victor Câmpean: *Tăcerea la Kierkegaard și Lacan – instanțe ale solitudinii*

Tăcerea constituie pentru Kierkegaard accesul la unicitatea (i.e. trăsătura unară a) interiorității, de la demonic la cavalerii credinței și martorii adevărului, precum și în contextul eclectic al comunicării indirecte sau al ironiei socratice. În cadrul unei analize lacaniene, tăcerea analistului articulează mișcarea Inconștientului analizantului fiindcă analistul, o spune Lacan, trebuie să se cadaverizeze pentru a asuma poziția Celuilalt, a ascultării tăcute ca ecou al discursului în transfer. Solitudinea analistului și cea a poetului religiosului se situează astfel similar între „adevărul subiectivității” și psihoză, ca anticameră a realului lacanian și a religiozității B kierkegaardiane.

Alina Ciric (anul III): *Alteritate și lucru. Jacques Lacan și Emmanuel Lévinas*

Lucrarea noastră încearcă să găsească o apropiere între etica lévinasiană și psihanaliza lacaniană, identificând între cei doi gânditori apropierile și diferențele existente între cei doi. Luând ca punct de plecare problema seamănului, vom încerca să urmărim evoluția problemei celuiilalt plecând de la introducerea sa în fenomenologie de către Edmund Husserl și apoi evoluția sa în cadrul eticii lui Emmanuel Lévinas. După introducerea problemei intersubiectivității, vom analiza problema celuiilalt plecând de la complexul seamănului în cea de-a doua topologie freudiana și vom putea proba astfel posibilitatea unei etici a psihanalizei.

Livia Ioana Dioșan (anul II): *Me voici – limbajul la Emmanuel Lévinas, deschideri spre psihanaliză*

Una dintre temele majore ale filosofiei lévinasiene este responsabilitatea infinită față de Celălalt. Limbajul este prima expunere în fața lui Altul – absolut Altul – deoarece înainte de a fi Rostit, limbajul lévinasian este Rostire. A intra în limbaj presupune deja o relație asimetrică cu Celălalt care, din dimensiunea Înălțimii sale, mă apelează dinainte de a-i fi auzit apelul. Relația cu Celălalt relevă de dorința pentru Celălalt care rămâne în radicala sa alteritate.

A fi față-către-față cu Celălalt trimite, pentru Lévinas, la o vină anterioară oricărei vinovății concrete sau identificabile, iar rușinea care derivă de aici ține de poziția unui eu în fața lui Altul. Altul apare în mod neașteptat, iar în nuditatea faptului de a fi om al primului venit, în apariția a ceva care uimește stă scandalul care deranjează orice ordine dinainte stabilită. Celălalt intervine și deschide spațiul unei relații nemediate sub figura dostoievskiană a Sărmanului, considerat mai puțin decât ființă, în imposibilitatea de a fi plener ca eu care se are pe sine într-o identitate: altfel decât a fi. În nuditatea și umiliința sa, Celălalt pare să fie cel asupra căruia pot totul – celui sur qui je peux tout –, însă Chipul inversează umiliința în Înălțime, ambele fiind semne ale alterității

Celuilalt. Rezistența ochilor Celuilalt, o rezistență care nu are nicio rezistență, este rezistența etică, singura care poate deschide dimensiunea Infinitului a cărei epifanie este Chipul.

În acest spațiu astfel deschis al nudității Chipului, responsabilitatea pentru Celălalt crește până în punctul în care eul este cel care, înaintea oricărei decizii, este ales să poarte responsabilitatea pentru întreaga lume. Eul poate doar răspunde „Iată-mă” apelului care îi este adresat dinaintea constituirii sale, fiind însăși condiția de posibilitate a acestei constituirii, de a cărei structură eul este responsabil. Este deci vorba de elecțiune, însă răspunsul la apel relevă de un tip de opțiune și deci de constituire ca structură. În „Iată-mă”, pentru Lévinas, este supunere în fața slavei Infinitului care mă ordonează Celuilalt. În această relație nu este posibilă reciprocitatea, pulsația lui Altul în sânul ui Același fiind înțeleasă de Lévinas ca timpul însuși.

Vlad Cristian Deac (anul II): *Geniul – ipoteze de lucru asupra surselor genialității*

Pornesc o discuție pe care aplic o amprenta medicală. Deși, s-ar putea să fiu acuzat de desacralizarea și demitizarea genialității, reducând natura geniului, consider o provocare înțelegerea filosofică, integrată, a posibilelor surse ale genialității.

Este pusă în discuție o triadă a carei elemente constitutive, luate individual, ar putea genera un răspuns privitor la originea genialității: suferința, tulburarea bipolară și stările modificate ale conștiinței.

Ce reprezintă suferința în istoricul personal? Care sunt efectele ei asupra gândirii, relaționării, acțiunii? Este aceasta suferința modelatoare și în ce sens? Tulburarea bipolară sau psihoza maniaco-depresivă reprezintă doar o entitate patologică sau îi poate fi atribuită totuși și o dimensiune creatoare? Pașii către conștiința extinsă ca stare modificată a conștiinței poate fi un acces la o stare superioară? Genialitatea poate fi o consecință a conștiinței extinse sau genialitatea însăși presupune extinderea conștiinței?

Alexandru Vasile Sava (anul I): *Urma spectrală a diferenței absolute*

Diferența absolută este probabil cea mai dificilă noțiune deleuziană, o dificultate datorată în mare parte imposibilității reprezentării sale. Ca și concept, aceasta se află la limita capacității noastre de conceptualizare (anumiți autori sugerând că diferența absolută nu poate fi un concept propriu-zis), deoarece funcționează ca și fundamentul pur-temporal al ontologiei lui Deleuze. În cele ce urmează voi încerca să descriu relația dintre conceptul diferenței absolute, și modul în care Deleuze regândește, în siajul filosofiei sale a imanenței, conceptele psihanalitice de lipsă (*manque*) și lacună (*béance*). Mă voi concentra mai precis asupra lacunelor din interiorul limbajului, care pot fi înțelese drept urme în materialul limbii a diferenței absolute ce constituie principiu productiv al ontologiei deleuziene. Aceste lacune pot fi interpretate drept urme spectrale ale limitelor limbajului, ale punctelor sale de diferențiere, ce ne scot la lumină, prin delimitare, o materie a limbii care rezistă oricărei teritorializării. Prin această analiză putem ajunge la o înțelegere mai precisă a diferenței absolute, care evită acuzația că ar masca o filosofie a Unului sub aspectul unei diferențe prime care ascunde o substanță comună a lumii, fără să eșueze în transcendență (postulând un plan intangibil al diferenței), aderând astfel exigenței lui Deleuze a unui pluralism care să fie totodată monism.

Petru B. Radeșiu (anul I): *Concept și necesitate. Deleuze...*

În contextul filosofiei lui Deleuze distingem anumite trăsături și concepte folosite în mod predilect, ele ajutând la definitivarea sistemului său. Deleuze înțelegea filosofia ca fiind o continuă producere de concepte și se caracteriza ca fiind un pur metafizician. Unele sunt preluate din tradiția filosofiei continentale, altele sunt creații proprii, necesare pentru înțelegerea filosofiei sale...

Filosoful de la Sorbona elaborează structuralismul în sensul unei ontologii care elimină ideea de unitate și totalitate, a rațiunii care operează în standardele identității și analogiei, în beneficiul ideii de diferență și multiplicitate. În această metafizică conceptul de multiplicitate (diferență) substituie pe cel de substanță. În același timp ocurențele depășesc esențele, iar virtualul se substituie posibilului.

Ciprian Răzvan Lică (anul II): *Giorgio Agamben. Criza de legitimare a politicului și investitura tehnocraților*

Cele două elemente principale ale tradiției gândirii politice occidentale, suveranitatea și guvernarea, au apărut până în prezent ca fiind părți ale unui tot unitar, care doar împreună pot să garanteze simultana legitimitate și efectivitate a unui stat de drept. Potrivit lui Agamben, modelul paradigmatic al acestei articulări provine din mișcarea de secularizare a conceptului teologico-politic al economiei intra-trinitariene, proces istoric care tinde spre imanentizarea economiei, astfel spus spre evacuarea suveranității de către guvernare,

simultan cu accentul tot mai mare pus pe considerente de securitate. Dacă limbajul poate fi considerat instituția politică de gradul 0, primordială, atunci devalorizarea funcției jurământului – a puterii de a promite care constituie condiția de posibilitate a capacității de veridicție a limbajului ca atare – este simptomatică pentru crescândă neîncredere în politică care marchează triumful societății spectacolului. *Zoon politikon* riscă astfel să fie cu totul înlocuit pe scena evoluției istorice de către *animal oeconomicus*, iar politica, de o *Polizeiwissenschaft* care să administreze derealizarea generalizată implicată de idealizarea consumului nemăsurat ca substitut al vieții cele bune.

Ștefan Vlad (anul II): Sacralitate și violență în dispozitivele juridico-disciplinare

Luând ca punct de plecare analizele lui Walter Benjamin și Giorgio Agamben asupra problemei sacralității, prezenta cercetare realizează un pas înspre abandonarea definitivă a unui întreg ansamblu teoretic care, difuzându-se în discursul științelor umane încă de la începutul secolului al XIX-lea și menținând ideea unei indistincții originare între sacru și sordid, sfârșește prin a defini noțiunea *sacer* ca fiind categoria ambivalentă a experienței religioase occidentale. O abordare radical diferită va plasa discuția asupra sacralității în domeniul căruia îi aparține de drept, cel juridico-politic. Fiind rezultatul definirii unui prag dincolo de care existența umană nu mai posedă nicio valoare juridică, economică sau de cunoaștere, sacralitatea se dezvăluie a fi atât actul inaugural al suveranității cât și punctul de intersecție între modelul juridic și cel biopolitic al puterii. Teza lui Benjamin, conform căreia disoluția marilor structuri statale coincide cu momentul în care excepția devine regula, e preluată aici pentru a analiza modul în care condiția omului sacru se eliberează din periferia cetății pentru a deveni zona de intervenție a deciziilor politice. Astfel, singura bază de legitimitate a politicii contemporane devine crearea și întreținerea unei continue stări de excepție, ceea ce atrage după sine apariția unor noi *homines sacri* – deținutul politic și refugiatul – expuși unei violențe indefinibile juridic.

X X X

Gál József (anul III): Transzcendentális interfakticitás és fenomenológiai antropológia Marc Richirnél

Az előadás témáját a „klasszikus” fenomenológiai antropológiák (mindenekelőtt a Husserl, Heidegger, Lévinas és Binswanger nevei által fémjelzett fenomenológiai antropológia-„modellek”) és a Marc Richir által elgondolt „radikális” fenomenológiai antropológia összehasonlító elemzése képezi. Míg előbbieknél Richir számára az „egzisztenciális ideál” (Heidegger), illetve a „transzcendentális-egzisztenciális ideál” (Binswanger) megtestesítői, ő maga egy olyan fenomenológiai módszertan kidolgozására törekszik, mely leszámol eme (rejtett, épp ezért: transzcendentális) ideálok „mélyén” működő szimbolikus antropológiai kondenzátumokkal (amilyenek például a halál-fele-való-lét, illetve a binswangeri Szeretet, mint az egzisztencia szimbolikus mátrixa), illetve illúziókkal, és alapvetésének középponti terminusává a hiperbolikus epoché-t (a karteziánus hiperbolikus kételyel ötvözött radikalizált fenomenológiai epoché-t) és az interszubjektivitást, történetiséget „megalapozó” transzcendentális interfakticitás válik.

Interfacticitate transcendentă și antropologie fenomenologică la Marc Richir

Tema prelegerii o constituie analiza comparativă a antropologiilor fenomenologice „clasice” pe o parte (în primul rând „modelele” de antropologie fenomenologică ale lui Husserl, Heidegger, Binswanger și Lévinas) și antropologia fenomenologică „radicală” a lui Marc Richir pe de altă parte.

Csergő Antal: Patočka aszubjektív fenomenológiája

A tanulmány célja Patočka érveinek nyomon követése a husserli fenomenológia szubjektívizmusáról, majd Patočkának a fenomenális szféra „deszubjektívizálására”, önnálló kiemelésére, tett javaslatainak elemzése, amely képes az ego centráltsága nélkül az ego sum ontológiájának kifejtésére.

Fenomenologia asubiectivă a lui Patočka

Studiul de față are ca obiect parcurgerea procesului, care a dus la subiectivism în filosofia lui Husserl, precum și explicitarea concepției asubiective lui Patočka, care ocolește subiectivitatea transcendentă a lui Husserl, dar care poate să expliciteze fără centralitatea egoului ontologia lui *ego sum*.

Petki Pál (anul I): *A filozófia amnéziája és a létkérdés megismétlésének szükségessége. Bevezetés Heidegger fundamentálonológiájának fenomenológiai értelmezéséhez*

Jelen dolgozat szándéka tisztázni a létfelejtés fogalmának heideggeri értelmét, és nyomon követni a létfelejtés jelenségének geneziséét a legfontosabb vonatkozó heideggeri szövegek alapján. Ezt pedig az indokolja, hogy meggyőződésünk szerint a fundamentálonológia lényege egy ún. *mélylételmélet*, a létet a létezőn túli dimenziójában megragadni szándékozó új ontológia kidolgozása, ennek megértéséhez pedig lehetőleg pontosan tisztában kell lenni annak a létfogalomnak a jelentésével, amellyel az ontológia ama kedvező starthelyzetben sejtésszerűen rendelkezett.

A dolgozat implicit hipotézise és egyben konklúziója, hogy a Heidegger-stúdiumok és interpretációk elengedhetetlen feltétele a mélylételméleti (fundamentálonológiai) létkérdés genezisének és értelmének megértése. Ezzel összefüggésben fő mondanivalója az, hogy a létfelejtéses filozófiával szemben a létet a létező léteként elgondoló fundamentálonológia a lét fenomenológiájaként fogható fel, s mint ilyen módszertani kiindulópontot kíván nyújtani Heidegger tanulmányozásához.

Amnezia filosofiei și necesitatea repetării întrebării referitoare la ființă. Introducere în interpretarea fenomenologică a ontologiei fundamentale a lui Heidegger

Intenția lucrării este elucidarea sensului termenului specific heideggerian de „uitare a ființei”, și analiza genezei acestui fenomen, în baza celor mai relevante texte heideggeriene referitoare. Motivația acestei finalități este aceea că în considerația noastră esența ontologiei fundamentale a lui Heidegger o constituie încercarea de a elabora o ontologie nouă, care să identifice ființa în dimensiunea ei de dincolo de lucruri, iar pentru înțelegerea acestui demers este necesar să cunoaștem sensul originar al termenului de ființă, de care ontologia greacă de odinioară dispunea într-o anumită măsură, în aceea poziție de start favorabilă despre care am pomenit.

Ipoteza implicită a lucrării (ca și concluzia, totodată) este aceea că studiul și interpretarea textelor heideggeriene presupune, înainte de toate, înțelegerea sensului și genezei problemei ființei la Heidegger. În strânsă legătură cu aceasta, principalul nostru mesaj este aceea că ontologia fundamentală, prin conceperea ființei ca existență a existentului – în antiteză cu filosofia uitării ființei – poate fi considerată drept fenomenologia ființei, iar prin aceasta dorește să constituie un fundament metodologic pentru studierea lui Heidegger.

Tankó Éva Mária (anul III): *Az aletheiához visszavezető út*

A görög igazságfoglalom, az *aletheia* keresése közben, egy másféle világban, paradigmában találjuk magunkat, ahol a szavak több jelentést hordoznak, mivel megtartották sajátos belső kapcsolatukat a moralitással, bátorsággal és még valami istenit is tartalmaznak. Az igazság belső dimenzióinak újrafelfedezésére voltak próbálkozások a modernitás hanyatlása előtt és után is, és ez a filozófiai vizsgálódás ezekről az igazságértelmezésekről próbál képet nyújtani.

Pe drumul înapoi spre aletheia

În căutarea *aletheiei*, al conceptului grec al adevărului, găsim o altă lume, paradigmă în care cuvintele poartă mai multe semnificații întrucât și-au păstrat legătura intrinsecă cu moralitatea, curajul și conțin chiar ceva divin. Au fost mai multe încercări pentru redescoperirea dimensiunilor interne ale adevărului, înainte și după decăderea modernității, și, prin această investigație filosofică încercăm să dăm o imagine despre aceste interpretări ale adevărului.

Gergely P. Alpár (anul III): *Hogyan működik a nyelv?*

John Searle néhány meglepő jelenségre hívja fel a figyelmet: létezik tudat egy fizikai részekből felépülő világban; az elme képes arra, hogy önmagán kívüli dolgokra irányuljon; az elme arra is képes, hogy létrehozzon egy objektív társadalmi valóságot; létezik a nyelv.

Dolgozatomban Searle a nyelv működésével kapcsolatos nézeteit vizsgálom meg.

Cum funcționează limba?

John Searle ne atrage atenția asupra unor fenomene surprinzătoare, cum ar fi: existența conștiinței într-o lume materială; aptitudinea minții de a se îndrepta spre lucruri în afara sinelui; capacitatea minții de a crea o realitate socială obiectivă și existența limbii.

În prezenta lucrare voi examina viziunea lui Searle asupra funcționării limbii.

Szakács Péter (anul III): *Mágia és exaltatio színeváltozása Giordano Bruno munkásságában*

Giordano Bruno, munkásságának több területén anticipálta az újkori, sőt a jelenkori gondolkodás történetének nagy fordulatait – ez teszi életművét aktuálissá, napjainkban is, tanulmányozásra érdemesé. Ennek tekintetében fogjuk megvizsgálni az előadásban azt, hogy a platonista exaltatio-tan (az ember „felemelkedéséről”, illetve az istenséggel való egyesüléséről szóló platonista tanítás – az exaltatio latin kifejezést Szőnyi György Endre használta erre az elképzelésre) – és a mágia hogyan jelenik meg Brunónál.

Transformarea magiei și concepției ascensiunii, în opera lui Giordano Bruno

Giordano Bruno, în diferite domenii ale operei sale, a anticipat cotituri importante: nu numai ale istoriei gândirii moderne, ci și cele ale contemporane – de aceea, filosofia sa este actuală și demnă pentru studiere și în zilele noastre. Din acest punct de vedere, vom analiza modul de apariție concepției platonice despre ascensiune (concepția despre ajungerea până la divinitate, și unire cu ea) și magiei în operele lui Bruno.

Rusu Rowenna (anul III): *A 20-21. század emberének a spirituális öntudata*

Napjainkban teret hódít egy újfajta modern gondolkodásmód, amely átítatódott a keleti vallások és a filozófia sokszínű, -formájú eszméivel, hozzátevé egy szabad, olykor szabados gondolkodásmódot, problémamegoldást és a halál tabuként kezelését, elutasítását. Az újjászületés már nem büntetés, és nem föltétlenül az előző életeink hibáinak a kijavítására rendeltetett, hanem a halhatatlanság egy lehetséges forrása, egy személyre szabott, kényelmes menekülési perspektíva, útvonal az elmúlás lehetőségének a gondolatától.

Constiința spirituală a omului secolului 20-21.

Conceptia noua, modernă a omului din secolul 20-21 este influențat în mare parte de religiile și de filosofia orientală. Gândește liber, dar mai degrabă liberatic, nu acceptă moartea și egoul este pe primul loc în toate domeniile vieții. Reincarnația deja nu este o pedeapsă, nici o soluție a purificării sufletului. Mai degrabă este o speranță în posibila sursă a nemuririi, a vieții eterne, o perspectivă, o cale comodă de a fugi de moarte.

Dávid István (anul III): *A „sola scriptura” elv hermeneutikai lehetőségei*

Ebben a tanulmányban arra teszek kísérletet, hogy a hermeneutikai koncepción belül rávilágítsak a megértés non-verbális, nem nyelvi, bár attól korántsem független aspektusára, annak érdekében, hogy választ kaphassunk arra a kérdésre, milyen mértékben képes az interpretáció feltárni, fenntartani a szöveg igazságát, a szöveg értelmét. A szöveg igazságát ez a fogalmiságra hozott interpretáció nem tarthatja fenn, már csak azért sem, mert hogy módszeréből kifolyólag kénytelen megtartani egy olyan távolságot a szöveghez való viszonyában, ami lehetetlenné teszi annak fenntartását. Eppen ezért azt vizsgáltam meg, hogy mennyiben lehetséges egy olyan fogalmiságra hozott interpretáció, ami képes erre.

Posibilitățile hermeneutice ale conceptului „sola scriptura”

În această lucrare încerc – pe baza concepției hermeneutice – studierea unei percepții non-verbale, non-lingvistice, – dar nicidecum independent de limbaj – în căutarea unui răspuns la întrebarea: în ce măsură poate interpretarea dezvălui, susține adevărul și înțelesul unui text. Adevărul textului nu poate fi susținut de interpretarea conceptualizată pentru că conform propriei metode trebuie să respecte o oarecare distanță în raport cu textul interpretat, ceea ce împiedică asumarea acestuia. Din această cauză am studiat posibilitatea unei interpretări conceptualizante, care oferă această posibilitate.

Incze Éva (anul III): *Megértés és kritika*

A Habermas által kezdeményezett, Gadamerrel folytatott vita egyik fontos észrevétele az, hogy Gadamer félreismeri a megértésben kibontakozó reflexió erejét, figyelmen kívül hagyva azt, hogy a reflexió vissza is utasíthatja a tradíció igényét. Habermas ösztönzésére újra megvizsgálom a megértés gadameri fogalmát, abból a szempontból, hogy a megértés előítélet-struktúrája és nyelvisége miként teszi lehetővé a kritika lehetőségét, egyáltalán hogyan értelmezhető a kritika a hermeneutikai szemléletben.

Înțelegere și critică

Inițiat de Habermas, dezbateră cu Gadamer are o observație importantă, aceea că Gadamer nu recunoaște puterea reflexiei desfășurat în înțelegere, ignorând faptul că reflexia poate respinge pretenția tradiției. Încurajat de Habermas, voi reexamina conceptul de înțelegere la Gadamer, structura prejudecativă cât și lingualitatea înțelegerii cum permite posibilitatea de a critica, și cum se poate interpreta critica într-o abordare hermeneutică.

Részeg Imola: *A spektakulum fogalma Guy Debord-nál*

Előadásom során Guy Debord spektakulumfogalmát próbálom meg körüljárni és értelmezni. Elemzésemnek az a célja, hogy felfedje, a francia forradalmár-filozófus már a posztmodern gondolkodók előtt tematizálja a képpuralom jelenségét, velük ellentétben azonban ezt nem egy technikai-médiaelméleti kontextusban teszi, hanem a késői kapitalizmus gazdasági-társadalmi logikájával hozza összefüggésbe. Ez a társadalomfilozófiai magyarázat véleményem szerint élesebb, sőt realisabb képet ad a szóban forgó jelenségről, mint a médiaelméleti megalapozású értelmezések.

Noțiunea spectacolului la Guy Debord

În cadrul prezentării mele voi încerca să interpretez noțiunea spectacolului la Guy Debord. Scopul analizei mele este revelarea faptului, că revoluționarul-filozof francez tematizează înainte de gânditorii postmoderni fenomenul de regnare a imaginii, dar spre deosebire de aceștia el nu face acest lucru în contextul teoretic al tehnicii și al mediilor ci îl explică în relație cu logica socio-economică a capitalismului târziu. După părerea mea această explicație ne dă o imagine mult mai exactă și mai realistă despre fenomenul discutat, decât interpretările bazate pe teoria mediilor.

Szabó Tamás (anul II): *Politikai filozófiai fogalmak és hagyományok a nemzetközi kapcsolatok elméleteiben. Értelmezési keretek a rendszerváltás utáni román–magyar államközi viszonyokban*

A bemutató arra tesz kísérletet, hogy feltárja és értelmezze a nemzetközi kapcsolatok három uralkodó elméletének (realizmus, liberalizmus/liberális institucionalizmus és konstruktivizmus) a politikai filozófia szempontjából releváns fogalmait, hagyományait és ezek értelmezését.

Az előadás arra is választ szeretne adni, hogy a nemzetközi kapcsolatok elméleteinek (NKE) fogalmi készlete milyen értelmezési kereteket kínál a rendszerváltás utáni román–magyar államközi viszonyok elemzésében.

Concepte și tradiții politico-filozofice ale teoriilor relațiilor internaționale. Cadre de interpretare pentru analiza relațiilor bilaterale româno-maghiare după 1989

Prezentarea este o încercare de a explora și de a interpreta conceptele și tradițiile principalelor teorii ale relațiilor internaționale (realismul, liberalismul/instituționalismul liberal și constructivismul) relevante din perspectiva filosofiei politice.

De asemenea prin această analiză doresc să dau niște explicații despre cadrele de interpretare oferite de conceptele teoriilor relațiilor internaționale după 1989 în analiza relațiilor bilaterale româno-maghiare.

Bognár Zoltán Levente (anul II): *A liberális ideológia kritikája a 2008-as gazdasági világválság után. Dardot és Laval*

A 2008-as tőkepiaci válság, és az azt követő gazdasági világválság újabb motivációt és bizonyítékot szolgáltatott a baloldali ideológiakritika számára. Pierre Dardot és Christian Laval *A globálrezon* című munkájukban egy sajátos, neomarxista alapú nézőpontból vizsgálják a válságok kialakulásának strukturális okait. Dardot és Laval eszmetörténeti elemzésük miatt megkerülhetetlen szerzői a 2008 utáni ideológiakritikai irodalomnak. Előadásomban bemutatom elemzésük következtetéseit, és rámutatok elemzésük néhány hiányosságára is.

Critica ideologiei liberale dupa criza economica globală din 2008. Dardot și Laval

Criza piețelor de capital și criza economică globală care a urmat, a adus un motiv nou și noi dovezi pentru critica ideologică de stânga. Pierre Dardot și Christian Laval în volumul *La nouvelle raison du monde* analizează dintr-o perspectivă interesantă neomarxistă cauza structurală a crizei. Analiza istoriografică a lui Dardot și Laval fac din cei doi autori personaje importante a literaturii de critică ideologică după 2008. În expunerea mea doresc să prezint concluziile analizei lor, totodată să arăt câteva puncte slabe a argumentației.

Bakk-Dávid Tímea (anul II): *A „kisebbségi intolerancia” problémája*

Szakirodalmi tájékoztató Erasmus-ösztöndíjasként egyrészt a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Politikaelméleti Doktori Iskolájában zajlott, emellett a Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpontja Kisebbségkutató Intézetének könyvtárában, illetve a fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban kutattam. Hasznos volt a romakutatásokhoz kapcsolódó konferenciák, beszélgetések látogatása is.

Problema „intolerantei minoritare”

În timpul studiilor cu bursă Erasmus am participat la cursurile Școlii Doctorale de Teorie Politică a Universității Catolice „Pázmány Péter”. Am efectuat cercetări în bibliotecile de la Academia de Științe din Ungaria, Centrul pentru Științe Sociale, Institutul pentru Studierea Minorităților și la Biblioteca „Szabó Ervin”. O componentă importantă, orientativă a cercetărilor au reprezentat participările la conferințe, ateliere de lucru în domeniul Studiilor Romani.

Virginás Péter (anul I): *Identitások és csoportok egy filmfesztivál keretében*

Az előadás a *Transylvania nemzetközi filmfesztivál* (TIFF) magyar filmes kultúrárt bemutató tematikus programnapján keresztül vizsgálja a magyar és román filmkultúrák viszonyait és az azokkal való identifikációs lehetőségeket. Mindehhez a *kultúra-* és a filmfesztivál terének konceptualizálásától kiindulva a *presztízs* és az *elismerés* fogalmait használja fel, illetőleg a két csoport közötti viszonyoknak pszichoanalitikus fogalmakkal való megvilágítását tűzi ki célul.

Identități și grupuri la un festival de film

Luând ca obiect conceperea și programul zilei maghiare din cadrul *Festivalului de film Internațional Transilvania* (TIFF), prezentarea abordează relațiile între culturile maghiare și românești ale filmului, respectiv posibilitățile de identificare cu acestea. Pornind de la conceptualizarea *culturii* și a spațiului de festival de film, analiza propune punerea în lumină a relațiilor între cele două culturi de grup prin utilizarea conceptul *prestigiului* și cel al *recunoașterii*, respectiv cu ajutorul unui model psihanalitic.

Mag Vince (anul III): *A földrajzi tér értelmezése a görög hagyományban, Thuküdidész, Xenophon és Sztrabón munkái alapján*

A térfelfogások, térértelmezések sokfélesége, nem is annyira az általános térfogalomhoz kapcsolódó nézetkülönbségekből ered, hanem a különböző „terek” szinte végtelen sorából, a bennük felbukkanó különböző társadalmi tartalmak, szintek és méretek következtében a térbeliség sajátos megjelenéseit teszik hangsúlyossá. Így a különböző társadalmi csoportok, társadalmi meghatározottságaik eltéréseiből következően más térelemeket emelnek ki és vélnék fontosnak a maguk számára. Hasonló helyzetben van az európai politikai földrajzi gondolkodás fejlődéstörténete is, hiszen rendkívül mély történeti gyökerekre vezethető vissza és évszázadokon keresztül az európai filozófiai és politikai gondolkodás egyik elemét képezte.

A témával foglalkozó földrajztörténeti irodalom jelentős részben megegyezésre jutott a tekintetben, hogy a politikai földrajzi gondolkodás történeti gyökereit a klasszikus görög filozófia keretei között kell keresni. Ezért tehát jelen vizsgálódásom a görög hagyomány és a mentális tér kapcsolatát elemzi, politikai földrajzi perspektívában. Hiszen jómagam is úgy vélem, hogy a földrajzi környezet és a politikai térszervezés, illetve a politikai térbeli folyamatok kölcsönhatásának elemzése és földrajzi determinisztikus megfogalmazása a klasszikus görög filozófiára vezethető vissza. Platón és Arisztotelész műveit kell itt kiemelni, azonban szükségesnek látom a témát átvilágítani más oldalról is, nevezetesen Xenophon és Thuküdidész idevágó munkáit szeretném megvizsgálni, kiegészítve Sztrabón *Geographika* című írásával.

A tanulmány fő kérdése tehát az, hogy hogyan realizálódik a tér fogalma az említett szerzőknél, hogyan aktualizálódik a mentális tér problematikája és miként épül be a görög hagyományba, amely révén mind a mai napig meghatározza a különböző térfelfogásokat illetve perspektívákat.

Interpretarea spațiului geografic în tradiția greacă bazat pe lucrările lui Thucydides, Xenophon și Strabon

Conceptiile asupra spațiului, nu provin atât de mult de la conceptul general al diferențelor legate de spațiu, ci de la o serie de spații diferite, aproape nesfârșite în care apar diferite conținuturi sociale, nivele și dimensiuni care evidențiază apariția spațiilor specifice. Astfel, diferitele grupuri sociale, evidențiază diferite elemente de spațiu datorită diferențelor sociale. Situația este similară și în evoluția politică europeană a gândirii geografice, deoarece rădăcinile istorice sunt foarte adânci și pot fi urmărite în timp, și de multe secole au reprezentat un element de bază al gândirii filosofice și politice.

Pe această temă literatura istoriei geografice a ajuns în mare măsură la un acord cu privire la căutarea rădăcinilor istorice ale gândirii geografice politice în filosofia greacă clasică. Prin urmare, lucrarea de față prezintă analiza relației dintre tradiția greacă și harta mentală din perspectiva geografiei politice. La urma urmei, eu însumi, cred că mediul geografic și organizarea politică a spațiului geografic, procesele spațiale de interacțiune politică și geografia deterministă pot fi dezvăluite deja și în filosofia greacă antică. Trebuie să subliniez lucrările lui Platon și Aristotel, dar cu toate acestea, consider necesitatea de a verifica și analiza și alte subiecte secundare, relevante și anume lucrările lui Thucydides și ale lui Xenophon și așa dori să adaug și lucrarea lui Strabon intitulată *Geographica*.

Prin urmare, principala întrebare a acestui studiu este modul în care se realizează conceptul de spațiu la acești autori, cum se actualizează problema spațiului mental și modul în care acesta este integrat în tradiția greacă, datorită căruia determină până în zilele de astăzi diferite percepții și perspective spațiale.

Feketelaki Tibor: *Mitopolitikai gesztusok a térszervezésben*

Az ön maga pszichoakusztikus búráját kereső közösség saját kultúrájának organikusságát vallja. Az organikus kultúra eszménye, melynek szelleme mindig a közösségi szellem közvetlen kifejeződése, az időn kívüli és idő ellenes primitív nemzetségi, törzsi kultúra eszménye. Ez az eszmény szimbolikus formában a térben is nyomot hagy.

Gesturi mitopolitice în organizarea spațiului

În bula psiho-acustică comunitatea își recunoaște propria cultură ca fiind una organică. Idealul culturii organice, al cărui spirit întotdeauna este exprimarea spiritului comunității, este de fapt idealul culturii tribale. Acest spirit își lasă amprenta și în spațiul comun.

Hausmann Cecilia (anul I): *Otthonosság és otthontalanság reprezentációi a kortárs művészetben*

Doktori disszertációmban céloom egy interdiszciplináris kutatást végezni filozófia és művészetelmélet határán. Feltételezésem, hogy a kortárs európai képzőművészet egyik jellemző kérdésköre az otthonosság és otthontalanság és ennek gyökerei a huszadik századi elméleti gondolkodásban – különösképpen a filozófiában és művészetelméletben – kimutathatóak s azt szervezik. Hogyan határozzák meg a huszadik századi gondolkodók az otthon, otthonosság és otthontalanság fogalmait? Jelen van-e a kortárs képzőművészetben ez a tematika, és ha igen, milyen eszközöket használ ennek a problematikának a megjelenítésére? Szándékom a jelentős kortárs európai művészeti fesztiválokon (2015-2017) felvonultatott alkotásokat az elméleti kutatás eredményei alapján elemezni.

Reprezentările familiarului și a străinului în arta contemporană

Obiectul lucrării mele este studiul interdisciplinar al familiarului și a străinului atât în cadrul filosofiei cât și în teoria artei, ipoteza principală fiind ideea că tematica familiarului și a străinului este subiectul caracteristic al artei contemporane europene, având rădăcinile în filosofia și teoriile artei din secolul al XX-lea. Cum definesc gânditorii secolului al XX-lea familiarul și străinul? Este această tematică prezentă în arta contemporană și dacă da, prin ce fel de mijloace este ea exprimată? Doresc să examinez opere de artă expuse la festivaluri de artă contemporană Europene importante (2015-2017) bazându-mă pe rezultatele cercetărilor teoretice precedente.

Túros Eszter (anul II): *A gyergyószárhegyi képzőművészeti gyűjtemény rendszerezéséről*

Eddigi kutatásom során az jelentette a legfőbb nehézséget, hogy hogyan beszélhetünk egy negyven éves tevékenység, művésztelep közel 3000-re tehető műalkotásáról úgy, hogy közben tudjuk, a Gyergyószárhegyi Művésztelep nem iskolaként szerveződött, mégis időről-időre visszatérő művészei, művészeti vezetői meghatározóak voltak a telep történetében, a munkák válogatása, rendszerezése közben ugyanakkor azt tapasztaltuk, hogy az itt felhalmozódott anyag reprezentatív képét adja az erdélyi képzőművészet elmúlt négy évtizedének.

Despre organizarea colecției de artă din Lăzarea

Cea mai mare dificultate în cercetarea mea de până acum a constat în întrebarea: cum putem discuta despre activitatea unei colonii de artă, care ține de patru decenii, și despre cele, aproximativ 3000 de opere de artă create aici, știind, că colonia de artă de la Lăzarea nu s-a format ca o școală. Totuși, artiștii care reveneau periodic, liderii artistici aveau rol determinant în istoria coloniei. Pe de altă parte, timp ce am sortat și organizat lucrările, am observat, că materialul artistic adunat conferă o imagine reprezentativă a artei din Transilvania din ultimele patru decenii.